

En begriplig och trygg sjukförsäkring med plats för rehabilitering (SOU 2020:6), yttrande till Socialdepartementet

Förslag till beslut

1. Yttrande lämnas enligt Kommunledningsförvaltningens förslag.

Ärende

Linköpings kommun har erbjudits att yttra sig gällande remissen ”En begriplig och trygg sjukförsäkring med plats för rehabilitering” (SOU 2020:6) som är ett delbetänkande av Utredningen En trygg sjukförsäkring med människan i centrum. I delbetänkandet redovisas uppdraget att analysera tillämpningen av begreppet normalt förekommande arbete i sjukförsäkringen. Utöver analysen lämnas även förslag på författningsändringar.

Förslagen som syftar till att ge den försäkrade utökade möjligheter till behandling och rehabilitering, innan prövning mot normalt förekommande arbete sker, bedöms underlätta arbetsgivarens arbete med anpassning och rehabilitering. Fler får möjlighet att fullfölja rehabiliteringsåtgärder, arbetsgivaransvaret för sjukskrivna personer förlängs och äldre försäkrade med kvarvarande sjukdomsbesvär kan återgå partiellt i arbete.

Förslagen ger arbetsgivaren ytterligare incitament för att sätta in rehabiliteringsinsatser i ett tidigt skede för att medarbetarnas arbetsförmåga och kompetens ska kunna tas tillvara. Psykisk ohälsa är den vanligaste orsaken till sjukskrivning och det är positivt att problematiken kring denna grupp lyfts fram och beaktas. Linköpings kommun välkomnar att Försäkringskassans roll och ansvar blir mer tydligt och ser att en ökad samverkan gör att den kunskap arbetsgivaren har om den försäkrade medarbetaren kan tas tillvara i större utsträckning i Försäkringskassans utredningar.

Linköpings kommun tillstyrker därför förslagen.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – En begriplig och trygg sjukförsäkring med plats för rehabilitering (SOU 2020:6) yttrande till Socialdepartementet, 2020-03-23

Bilaga - Yttrande över - SOU 2020:6 En begriplig och trygg sjukförsäkring med plats för rehabilitering

Bakgrund

Sedan 2008 bygger regelverket om sjukpenning på att bedömningarna av en försäkrads arbetsförmåga görs mot en bredare bedömningsgrund ju längre tid den försäkrade har haft nedsatt arbetsförmåga (rehabiliteringskedjan). De första 90 dagarna i ett sjukfall bedöms arbetsförmågan mot det ordinarie arbetet, från och med dag 91 mot alla arbeten hos arbetsgivaren och från dag 181 mot sådant förvärvsarbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden. Från och med dag 181 är det möjligt att skjuta upp bedömningen mot normalt förekommande arbete om det finns särskilda skäl mot det eller om det annars skulle anses vara oskäligt med en sådan bedömning. När den försäkrade har haft nedsatt arbetsförmåga i 365 dagar är det bara möjligt att skjuta upp bedömningen om en sådan bedömning skulle anses vara oskälig. För den enskilde har det stor betydelse om arbetsförmågan bedöms mot arbete hos arbetsgivaren eller mot normalt förekommande arbete eftersom arbetsförmågan oftare bedöms vara nedsatt i arbete hos arbetsgivaren än i normalt förekommande arbete.

Utredningen har identifierat ett antal problem vad gäller nuvarande utformning och tillämpning. Den försäkrade har svårt att förstå varför hen nekas sjukskrivning, beslutsmotiveringarna är inte transparenta och vad ett normalt förekommande arbete innebär behöver inte konkretiseras. Försäkringskassan ställer krav på omställning även för de försäkrade som inom kort tid kommer att gå i pension och undantagen från huvudregeln att försäkrade ska bedömas mot normalt förekommande arbete är för restriktiva. De beskriver även att Försäkringskassans arbete med rehabilitering brister. Konsekvensen är att många försäkrade med längre sjukskrivningar inte har fått sina möjligheter till rehabilitering utredda då arbetsförmågan ska bedömas mot normalt förekommande arbete vid dag 180 och när krav på omställning ställs. Tidsgränsen vid dag 180 och dess bedömningsgrund, normalt förekommande arbete, verkar ges företräde framför såväl Försäkringskassans ansvar för att kartlägga den försäkrades rehabiliteringsbehov som beviljandet av rehabiliteringsersättning. Handläggare tar regelmässigt inte initiativ till rehabilitering om den försäkrade förväntas ha arbetsförmåga i normalt förekommande arbete från dag 181 och någon återgång i arbete dessförinnan inte kan förväntas.

Särskilt försäkrade med psykiatriska diagnoser har missgynnats av den strikta tillämpningen i sjukförsäkringen. Kravet på särskilda skäl för att bedömningen mot normalt förekommande arbete ska skjutas upp har gynnat tydliga diagnoser framför mer diffusa såsom exempelvis utmattningssyndrom. Ett genomgående problem vid utmattningssyndrom är den stress som Försäkringskassans regel om att bli prövad mot hela arbetsmarknaden utsätter dem för. En person med utmattningssyndrom är ofta mycket sårbar fortfarande efter sex månader.

Utredningen lämnar följande förslag till förändringar:

- Bedömningen av arbetsförmågan efter dag 180 ska göras mot *angivet* normalt förekommande arbete. Med angivet normalt förekommande arbete avses normalt förekommande arbeten som ingår i en yrkesgrupp enligt Standard för svensk yrkesklassificering (SSYK).
- Beslut om avslag bör underbyggas i större utsträckning för att Försäkringskassan ska kunna göra de ställningstaganden som krävs enligt rättspraxis. Det gäller framför allt ställningstagandet till om det finns arbeten, som är normalt förekommande, där den försäkrade kan nyttja sin kvarvarande arbetsförmåga och möta kraven på normal arbetsprestation utan eller med endast ringa anpassning av arbetsuppgifterna. Ärendena bör därför utredas mer.
- En försäkrad som uppnått den ålder då hen som tidigast kan ta ut inkomstgrundad ålderspension (idag 62 år) ska få sin arbetsförmåga bedömd mot arbete hos arbetsgivaren oavsett hur länge hen har haft nedsatt arbetsförmåga. Möjligheten att få arbetsförmågan bedömd mot arbete hos arbetsgivaren ska gälla till och med den månad då den försäkrade som tidigast får ta ut garantipension (idag 65 år).
- Det räcker med att övervägande skäl talar för återgång i arbete hos arbetsgivaren senast dag 365 för att bedömningen av arbetsförmågan mot normalt förekommande arbete ska kunna skjutas upp från och med dag 181.
- Den som har haft nedsatt arbetsförmåga i 365 dagar ska kunna få sin arbetsförmåga fortsatt bedömd mot arbete hos arbetsgivaren om hög grad av sannolikhet talar för återgång i detta arbete senast vid dag 550.
- Vid bedömning av rätten till rehabiliteringsersättning ska arbetsförmågan inte bedömas mot normalt förekommande arbete.

Förslagen väntas leda till en bättre förståelse för besluten/ökad rättssäkerhet, att kostsamma omställningar undviks och att arbetet med rehabilitering stärks. Förslagen beräknas kosta cirka 300 miljoner kronor per år.

Konsekvenser för Linköpings kommun

Förslagen som syftar till att ge den försäkrade utökade möjligheter till behandling och rehabilitering, innan prövning mot normalt förekommande arbete sker, bedöms underlätta arbetsgivarens arbete med anpassning och rehabilitering. Fler får möjlighet att fullfölja rehabiliteringsåtgärder, arbetsgivaransvaret för sjukskrivna personer förlängs och äldre försäkrade med kvarvarande sjukdomsbesvär kan återgå partiellt i arbete.

Förslagen ger arbetsgivaren ytterligare incitament för att sätta in rehabiliteringsinsatser i ett tidigt skede för att medarbetarnas arbetsförmåga och kompetens ska kunna tas tillvara. Psykisk ohälsa är den vanligaste orsaken till sjukskrivning och det är positivt att problematiken kring denna grupp lyfts fram och beaktas. Linköpings kommun välkomnar att Försäkringskassans roll och ansvar blir mer tydligt och ser att en ökad samverkan gör att den kunskap arbetsgivaren har om den försäkrade medarbetaren kan tas tillvara i större utsträckning i Försäkringskassans utredningar.

Linköpings kommun tillstyrker därför förslagen.

Ekonomiska konsekvenser

Kostnaderna för sjuklön kan öka något om fler får sjukpenning samtidigt som kostnaderna för lön vid rehabilitering i anslutning till arbetsplatsen kan minska om fler får rehabiliteringsersättning.

Kommunala mål

Attraktiv arbetsgivare.

Jämställdhet

Fler kvinnor än män är sjukskrivna. Förslagen skapar fler möjligheter till rehabilitering och ger förutsättningar för en mer hållbar återgång i arbete. Förslagen bedöms därför bidra till ökad jämställdhet.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Paul Håkansson

[Klicka här för att ange text.](#)

Beslutet skickas till:
Socialdepartementet